

Titel: D. B. L. Løgneren i Roeskilde helbredet ved Sandhed i Kiøbenhavn i Anledning af Magazinet for Patriotiske Skribentere No. 77 dets første Afsnit angaaende Lauges Ophævelse.

Citation: "D. B. L. Løgneren i Roeskilde helbredet ved Sandhed i Kiøbenhavn i Anledning af Magazinet for Patriotiske Skribentere No. 77 dets første Afsnit angaaende Lauges Ophævelse.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 7, ?*, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_007-shoot-workid1_007_019.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 7

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

D B. L.
Løgneren
i Roeskilde
helbredet
ved

Sandhed

i Kiøbenhavn

i Anledning af

Magazinet for Patriotiske Skribentere No. 77. dets første Afsnit

angaaende

Laugenes Ophavelse.

1771.

2
3

Dersom en Sag kunde afgjøres ved at lyve, vandt altid den, som kunde best bagvaske, bagtale, og havde det beste og stærkeste Mund-Læder, og som kunde digte de største og mest ublue Løgne.

Saadan en Løgner er opstaaet udi Roeskilde; og da han veed, enfoldige troer, at det er sandt, hvad som læses paa Prænt, saa har han og faaet sine Løgne indpræntet i det Patriotiske Magazin, som staaer aabent for alle Løgnere, Bagtalere, Bagvaskere og Ordgydere. Gud hielpe os, for Patrioter her skriver: snart kommer en Pasqvil om Præster, snart om Embedsmænd, snart om en, snart om en anden. Enhver Kæltring og Nidding kan her frit blamere, angive ey alene hele Stænder, men enhver enkelt Person, som saadanne nedrige Gemytter vil søge Hævn over. Tænkende altid: Jeg maa lyve stærkt og dumdrstig, der hænger dog noget ved. Da Philopatrejas Opstod, fik han Modstandere fra alle Kanter, som han og til Deels

4

fortiente. Men man skal dog ey finde saa ublue og skammelige Løgne i ham, som i det saa kaldede Patriotiske Magazin, der, som sagt er, staaer aabent for alle Løgnere, Bagvaskere og Bedragere, og dog har endnu ingen paataget sig at skrive mod dette infame Skrift, for Exempel: En Bondes Tanker om adskilligt til Peder Nielsen i Vangede. See Pasqvillen eller det Patriotiske Magazin No. 79 og 80. 3die Afsnit.

Men at komme til Materien : Da begynder den Roeskildske Statsmand D. B. L. saaledes: Det forklarer sig selv, at det er gandske utilstrækkeligt, hvad som er skrevet for at besmykke Laugsrets Fornødenhed 2c Og her siger Sandhed: At dette L * hvormed den Statsmand kalder sig, forklarer sig selv, at det betyder en Løgner.

Det heele Misk Mask er saa aabenbar en Usandhed, at alle Fornuftige undseer sig ved og skammer sig paa det Menneskelige Kiøns Vegne, ar der gives saa store og ublue Løgnere i Roeskilde.

Men hvad vedder Du Hr. L * * at der i Roeskilde Bye kan opstaae saadanne Vidner, fremføre saadanne Sandheder og Beviser imod Dig, og overbevise Dig om saadanne Uretfærdigheder, at Du ikke en eeneste Dag længer blev det Du er, undtagen i Caracteer, nemlig en Løgner.

5

Indsigtsfulde Dosmer! kom frem med Din Balance-Regning, og viis os, ar en Friemester giver Kongen aarlig ligesaa meget, om ikke meere, i Told, Accise, Extra-Skat & c. Veed du maaskee ikke, ar Laugsmesterne iblandt ere endog kun i Extra Skat ansat at svare over de sædvanlige 8 Skilling, nogle dobbelt, andre 3, 4 a 5 dobbelt. Viis os en Friemester, som svarer meer end 8 Skilling, og mange ikke engang dem.

Hvoraf godtgior Du, at Oldermændene gjør dem Umage for, at indbilde heele Publicum deres Sammenkomsters Laugsfornødenhed & c. da det skeer alene for at conservere deres Indkomster og Despotisme, item, at der ey skal blive flere Mestere i Lauget, end de vil have. Vil Du komme her til Byen, og see udi Laugs-Protocollerne, skal Du see, at her hvert Aar kommer fleere Mestere i Laugene; men Du skal tillige see, at der undertiden kommer saa slette Arbeydere i Laugene, ar de burde lære meget endnu. Men Hr. L * maaskee Du veed selv best, hvad Kraft'der ligger i en krum Næve, og hvorledes den kan gjøre kroget lige og Urer til Ret.

Du opregner Konger, som har bestyrtet Fabriker og Manufacturer; men veed Du ey, at de samme Konger og har beskyttet Laugene? Ja indtil denne Time, i hvor lumske Efterstræbere de end har havt. Thi snaar

6

De ey undseer sig ved at sige: De ingen Bor» gerven er, saa tør man vel ey vente sig meget got af saadanne. Har Du Hr. L * maaskee ikke seet det nye Reglement for Tegne & c . Academie- som vor allernaadigste Konge nyelig har udgivet? Her kan Du see, at alle, uden de som har vundet Præmier, skal gjøre Mestykke, paa det ey Fuskere skal opfylde Landene og Stæderne med Fuskerier. Men at komme nærmere til dine" 5, saa kaldte vigtige, skjønt løgnagtige, Beviiser:

1. Siger Du: Mester-Skoemagers Arbeyde er en tredie Deel dyrere end en Friemesters, dog ikkun halvparten saa durabelt eller varigt, og derpaa spørger Du med saadan Myndighed, som Du kunde være. Borgemester i en lille Raadstue: Hvorfor skal dette Laug være Laug? Hertil svares: Det skal være Laug, fordi Kongerne, der skjønner bedre sine Rigers Vel, end Du, har saaledes befalet det. Men Hr. L * * hvoraf veed Du den Forskiel paa Laugs- og Friemesteres Arbeyde? Kan Du og gjøre Din Eed paa, at Du har gaaet accurat lige længe og lang Tid, samt i lige Veyrligt med Dine prøvede Skoe og Støvle? Maassee Laugsmesterens Skoe og Støvle har maattet holde for i ondt Veyr, f. Ex. Du naar Du brav har trasket om i alle de skjønne Jorder og Marker, som tilforn har hørt Roeskilde til; men maaskee saa:

7

dan indsigtsfuld Mand, som Du, best veed, paa hvad Maade Byen er stilt ved dem; thi saadanne Politici og Bormester Bremenfeldter bekymrer sig gierne om alting. Men derimod har Du i Din Stue og i got Veyr gaaet med Friemesterens Skoe og Støvle, eller og lader dem staae pag Hylden , for ak Du, som en Løgn-prophet, kunde have Din Eed. Ungefær saa Hestedumt, som naar Hesteprangerne bander paa at de vil staae for alle Hestens Lyder, og staaer selv for Hesten.-Men Beviis Hr. L * at et par Mester-Skoe koster 10 Mrk. og et par Støvle 7 Rdlr., ja, Du kan faae Skoe og Støvle fa dyre som Du vil have dem. Beviis, at man nødes til at indføre fremmede Skoe og Støvle. Stakkel! Du har nok ladet komme mange fra Engelland. Du taler ellers i denne Skoe-Sag, som Du kunde have en Fusker-Skoernager, den Du nok vilde have sat i Næring og Brug, naar han mister Over-Inspectionen.

2. Muurmesterne, siger Du, har aldrig gjort slettere Arbeyde, end fra den Tid de fik Laug & c. Beviis dette Hr. L * Thi enhver Dosmer kan straffe en Hoben uden Beviiser. Vil Du komme til Kiøbenhavn, skal Du finde mange galante Bygninger, som ere opførte af Laugsmestere. Ney, Hr. Løgner! da Muurmesterne fik Laug, kom her

8

strax mange ferme Karle ind,, som ellers aldrig havde kommet her, og siden er den Profession voxet til saa fuldkommen en Høy, de her, som noget anden Sted. Er Du, Hr. L* saa rig paa Kalk og Steen, som paa Løgne, skal Du faae faa prægtig en Gaard opbygt i Roeskilde, at Bormesteren ey skal have den bedre, ja, Dig forsikkres, at den skal blive staaende saa lige i alle sine Vinkler, som Løgne staaer lige for Dig, og saa længe Du og Dine lige har Vind og Veyr, eller saa længe der ere Vindmagere til.

Herpaa flyver Du op paa St. Petri Taarn; men vaer Dig, Du ey falder ned og brækker Din Hals. Hvo høyt flyver, dybt falder. Du siger: at Taarnet i Aarene 1756, 57 og 58 var af en Laugs-Mester saa flet bygget, at des Aarsage blev anlagt Proces imod ham. Du enfoldige Stakkel har vel hørt at Byen heder Snerpe, mens veed ikke hvor den snerper hen. For nu at hielpe Author udaf denne Drøm, saa vil jeg her tydelig demonstrere den heele Sammenhæng den Sag vedkommende, som er saaledes:

Taarnets Bygning var as Brand-Major Boye Junge empreneuret for en vis Summa Penge, paa den Condition, at han forsvarligen skulle forfærdige samme i et og alt af alle Professioner, og alleene at inde-

9

staae til Ansvar, naar samme ved upartiske Mænds Besigtelse, som og skeedte, blev overleveret; da nu Taarnet i alle Maader bes fandres forsvarligen opbyggt, saa at ingen, enten i den da værende eller nu nærværende Tid, havde eller endnu kan have det allerringeste at udsette derpaa.

Efter nu foregaaende Besigtelse skulle da efter ald Billighed Kirkens Forstandere, eller som paa Dansk kaldes Kirke-Værgerne, udbetale Entreprenuren den sidste Rest af hans Tilgodehavende, efter Contractens Indhold; men i stæden for Udbetalingen fandt de paa det urimelige og taassede Indfald: at Entreprenuren Fulle lade Loftet over den saakaldede Durchsicht, tække med Kobber, som hverken var i hans Accord eller approberede Overslag, desuden befandtes af Besigtelse-Mændene heelt unødvendig; men ikke desmindre lod de ham stævne, i Tanke dermed at vilde tvinge ham til at indgaae deres taassede Project; men tvert imod vandt han ved alle Retterne, ved hvilke sidste Dommen saaledes fik sin Udfald: at Entreprenuren skulle udbetales hans Tilgodehavende efter Contractens Indhold, og fra den Tid Besigtelsen skeedte Renter tillige af Capitalen, foruden de paalagde Bøder til vor Frelseres Kirke og Justice-Cassen for unyttig Proces. Saaledes har jeg nu demonstreret din Dumrian den-

10

ne Postes Indhold; (thi anderledes kan og bør hans Caracteer ey være, naar han offentlig tør criticere og skrive om de Ting, som han hverken forstaaer eller veed nogen Begyndelse eller Ende paa, og des Aarsage maae ansee ham for en Daare-Kiste Gal Mand.)

Det er sandt, mange forbandede Fabriker, men hvor længe? Ey længere end de store Forskudde berigede Bedragere, og udtømmede Landet. Da Forskuddene holdt op, fik vi Fabrikører i Steden for Landløbere, og da velsignede enhver Patriot Fabrikerne. Saa mange, som vil og kan, baade Fremmede og Indenlandske, kan indtræde i Laug, det kan ingen Oldermænd og Laug hindre dem, naar de ere dygtige, men vel naar de ere Fuskere, i Fald disse dog ey blive understøttede til retskafne Mesters Ødeleggelse.

Friheden skader intet Land, siger Du. Jo vist gjør den det. Troe, om Du vil, at en dygtig og retskaffen Mester har noget meere Anseelse udi sit Verksted, og blandt sine Svenne og Dreng, til at holde dem i Lydighed, end en Fusk, som baade Svenne og Dreng driver Spot med, naar han ey selv forstaaer at ordinere. Friheden skader intet Land, siger Du. Nu vel! Lad os da afskaffe Borgemestere og Raad, Politimester og ald

11

Øvrighed; saa faaer jo enhver sin Frihed og frie Villie. Men kom det dertil, blev nok Du, Hr. L* den første man udpeb og steenede af Roeskilde.

3. Hvorfor soutineres Guldsmed-Lauget, spørger Du, uden for 3 a 400 Rdlr. Aarlig Interesse for deres Oldermænd. Hertil- svares: I 15 a 16 Aar har dette Lang havt een og den samme Oldermænd, følgelig har dette ikke været stor Omgangs-Profit i Lauget; har Interessen været saa stor, har nok andre og vildet have noget med, uden maaskee de, som har soutineret ham saa længe i Oldermændskabet, har og havt nogen Fordeel deraf. Men Du taler om den oprigtige Mand ved Stranden H* g *O! en ærlig Siel! Ja, lige søger lige. Men her er Din heele Væv ey andet end ret Gammelstrands Fisker-Kierling Snak; thi der er det en gammel Vane, at skiælde og lyve Folk Hæder og Ære fra. Veed Du maaskee ikke, eller ikke vil vilde, at her sidder mange Fuskere, som staaer Mesters Stempel paa deres slette Arbeyde. I Steden for nogle faa lade og rige, vil Du have 5 a 600 Fattige satte i Arbeyde i deres Fædreneland. Ypperligt, om Du kan skaffe saa mange Brød; her er endnu langt fleere, som mangler Leve-Brød. Her ere nu circa 60 Guldsmedde, men mon en tiende Deel af

12

dem har Formue og Arbeyde til at holde en Svend. De Udlærte maa reyse af Mangel paa Mestere at Arbeyde hos. Set nu ; a. gange fleere Mestere, see faa, hvor de bliver af. Og saaledes med alle andre Professioner. Kan Svenne ey blive her som Svenne, og de dygtige ey leve som Mestere nu, mindre naar Ævret blev opgivet for alle og enhver. Og da skulde vi faae ar see, hvor meget Kongens Casse skulde formeeres ved lutter Staadders Skatter, Told og Accise & c. Veed du, hvorledes Skatter og Paalæg beregnes her i Byen? Her settes en Mester i Skat, eftersom han holder mange Folk, da de Skatsettende meener, at en Mester med mange Svenne og Dreng best kan betale. Hvad mon derimod Friemestere ansettes for? Men lad nu alle og enhver, saa mange som vil, sette sig hen at arbeyde, efter at de har taget Borgerskab, see saa hvor mange Folk hver af dem kan holde, og om de ikke bliver Prakkere og Staaere allesammen. Man behøver ey længere at gaae end til Urtekræmmer-Lauget, for at beviise dette: Hvor nær er ikke enhver ved at spille Banqverot, siden de mange privilegerede Sælgere kom op. For 100 Aar siden, siger Du, var Lauge nyttige, men nu skadelige. Men Du fremfører ingen Beviis paa deres Nytte den Tiid, og deres

13

Skadelighed nu. O! kortsynede Stats-Mand! Havde Du endda sagt: havde Laug for 100 Aar siden ey været oprettede, eller afskaffede, førend saa mange Mestere gjorde sig Regning paa Laug og Laugs-Rettighed, og i

de gode Tider byggede store Huuse og Gaarde, deels til deres Beqvemmelighed og

Professions Drift, og dels til Stadens Ziir, da havde det paa den Tid ey været saa farligt og betænkeligt at ophæve Laugene. Thi du begriber vel lettelig, at den Mængde, som-ved Langenes Ophævelse satte sig hen at fustre, satte sig ep i store Bygninger, men i Kieldere og Bagstuer, og saaledes med et ruinerede de andre, som sadde for store Huuse og Gaarde, eftersom de havde Arbeyde til. O! ja, vi har seet umuelige Ting at blive muelige; og Du skal faae en almindelig Ødeleggelse at see, om Laugene ødelegges. Men Gud skee Lov! Kongen lader sig ey bringe bag Lyset af enhver Løgner.

4. Vi haver mange Arbeydere, siger Du, men vi har kun lidt at skaffe dem at bestille. Ja, Hr. L* dette er det eeneste sande Ord af Din Mund. Saaledes maa Viliam dog sige Sandhed mod sin Villie. See, Hr. L * at Du kan skaffe alle vore fattige og ved Friemestérne forarmede Laugsmestere Arbeyde, og Du skal faae mange Velsignelser af

14

mange hungrige Munde, gamle og spæde, som nu sukker og længe har sukket om det daglige Brød. Forlang kun heele Skibs-Ladninger af Skoe, Støvle, Snedker-Arbeyde & c. De skal arbeyde baade Nat og Dag, og gjøre deres Arbeyde ligesaa got og ligesaa billigt, som noget Udenlands. Skaf dem kun brav Afsatz, saa sandt Du skal finde duelige og dygtige Mestere, der skal give Dig endog Røver-Kiøb. Altid Arbeyde, giver let Arbeyde, naar der ey stal tæres paa det eene, indtil det andet kommer. Gak ellers, om Du vil, paa Snedker Bergs Børs og andre Steder, der stal Du finde Arbeyde; men glem ey, at spørge hvor mange Aar det der haver staaet. Paa Stadens Børs kan man neppe komme frem, da dog Gangene burde være ryddelige. Et bedrøveligt Tegn til en slet eller ingen Afsatz. Men Du er alt for overflødig paa Skiildsord. Du beskylder glat væk for Gierrighed og Bedragene, og det uden Beviiser, undtagen Dine egne Ord. Du taler om. den Marocanske Keyser, der skyder til Maals efter sine Underdanere; men mon Du er mindre ublue og tyrkisk, da Du sigter efter Statens og saa manges Undergang. Er Du da ikke en Menneske-Hader og en Landsforræder, om nogen vilde troe Dine ublue Løgne.

15

5. I denne Din femte Post, kommer Du igjen til Dine Skoe, og smelter Skoe og Sølv sammen. Det maa dog nok saa være, at en god Ven blandt disse Skoe-Friemestere ligger Dig meget om Hiertet. Endnu har ingen iblandt os gaaet barfodet, som har kundet betale Skoe og Støvle, men mange, som ey har kundet betale. Men man har Aarsag til at troe, om Dine Løgne blev troet, at mange efter dit Forræderske Forslag vilde komme til at gaae barfodede fra Huus og Hiem. Ja din stærke Friemester vilde da maaskee komme til at dandse bagefter, naar Mængden kom, som gjorde Skoe for 2 a 3 Mark, og bedrog hver Mand. — Du Nar! Du anfører Engelland og andre Riger, da Din hele Kundskab om andre Rigers Forfatning er hentet fra Stats-Collegierne paa Øll og Viinhuuse, hvor Du som en Indsigtsfuld Mand og en ret Borgemester von Bremenfeldt præsiderer, og gjør Dit Bestik blandt Flasker og Glas indtil Donau- Strømmen løber over. Kiere ! det var bedre, Du drak af Roeskilde Kilde-Vand; thi da beholdt Du vel dog en smule sund Fornuft. — Men i det Du taler om Skoe, flyver strax Din høye Geist til Engelland og roser dets Sølv, og derimod laster det Danske, Du Tosse! veed Du ey, at i det Du laster det danske Sølv,

16

som Du ey kan faae slet nok, laster Du jo de Høy-Kongelige Forordninger, som tilholder, hvad Gehalt det Kiøbenhavnske Sølv skal have. Faae først disse Forordninger igjenkaldet, saa skal Du see; Du skal faae slet Sølv nok at prale med. Stakkel! Du vilde maaskee nok have en Sølv Caffé- og Thee Service, og maaskee høyt Hierte nok til en Sølv Taffel-Service, men er vreed, fordi Sølvet efter den anbefalede Gehalt koster dig for meget, og derfor vil søge Hævn , i hvor Du finder den. Du kan da imidlertid tage til Takke med Roeskilde Steen-Tøy, der er saare got for dig.

Dette har man vildet svare Dig i Korthed, nok til Dig, som gjør Beskyldninger uden Beviiser. Som en grov og ublue Løgner har man vildet give Dig grov Confect. Som man raaber, faa man Svar.

P. S. Saasnart Din lovede Balance-Regning kommer frem , skal man give sig den Fornøyelse, at hilse paa Dig igjen. Tænk imidlertid flittig paa hvorledes hiin Doctor curede Løgneren at han kom til ar sige Kiøbenhavn den 23 Sept. 1771.

Sandhed.